

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

8 de Maledicis principis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

posside cura. Ecclesiastic. c. 6. Et. *Qui non est mecum. contra me est.* ait Dominus. *Matth. 12.* Plura hac de re nobis superant in Gallia miserima exempla, dum de religione certatur. & quidam tertium genus constituunt. Vtinam dignetur Deus Opt. Maximusq; gregem ad unitatem laceratam nunc reducere.

De aliis lætæ Maiestatis criminibus.

CAP. 7.

- 1 *Maiestatis crimina scilicet. & seq.*
- 2 *Statu principis qua in veneratione fuerunt. & de crimine maiestatis in eas. eod. & 5.*
- 4 *Judicare contra constitutiones regias. non est maiestatis crimen.*
- 6 *Maiestatis reum vinculis eximens. & ipse tenetur eodem crimine.*
- 7 *Muros transcendere civitatis. maiestatis. & capitale scelus & pœna.*
- 8 *Monetam falsam cudere. maiestatis crimen.*
- 9 *Principis de domo Chaldaeos vel dissuinos consulere maiestatis crimen.*
- 10 *Hospitalitates inter crimina maiestatis.*

1 *Capitalia facta Tyberii ¶ tempore. circa Augusti simulacrum seruum vè didisse. veltum mutasse. numo vel annulo effigiem impressam latinæ vel lupanari intulisse. vt ait Suetonius. in Tyber. c. 58. Et Seneca. lib. 3. de benef. hoc imperante tradit prætorium quendam virum in annulo Cæsaris imaginem scriptam habentem. cum marella n sumisset. maiestatis accusatum: quod imaginem obscurois admouisset.*

2 *¶ Quidam ¶ ob calidam aquam venditam. impietatis. id est. maiestatis reus factus est. & a Caio Caligula trucidatus: qui & alios reos fecit. quod iuuenem Imperatorem dixissent. Ita qui antea lætæ maiestatis actiones sustulerat & legem. postea reuocauit: & rursus crudelius crimina maiestatis tabulis æreis incidit iussit. Dio. Cass. lib. 19. Vni ex fratribus equitibus quibus cognomētum Petra. nocturnæ quietis obiecta tanquam vidisset. Claudium spicæ corona eunctum spicis retro conuersis. eaque imagine grauitatem annonæ dixisset: Quidam Pampineam coronam alben-
tibus foliis visam. atque ita interpretatum tradidere. vergente autumno mortem principis ostendi. Illudque haud ambigitur qualicumque in somnio ipsi fratricque perniciem allatam: vt iisdem verbis refertur in fragmentis lib. 11. annalium Corneli Taciti.*

3 *¶ Multi ¶ quoque tempore Galli Cæsaris. vt est apud Ammianum Marcellinum. lib. 14. per suspitionum nebulas existimatio noxi. damnabantur.*

4 *¶ Quidam ¶ rati sunt. contra legem principis iudicare. esse lætæ maiestatis crimen: quod tamen relict Alexander Cæsar. l. 1. C. ad leg. Jul. maiesta. Sicuri nec ex perituro. maiestatis crimen esse placuit. l. 2. eod. l. 2. de rebus credit. C. nec pœnam: et si pro dictis criminibus aliæ pœnæ constituantur. vt in l. si duo patroni. §. fin. de iureiur. in P.*

5 *¶ Qui ¶ statuas aut imagines Imperatoris iam consecratas cōflauerint. aliudve quid simile admiserint. legis Iulie maiestatis tenentur. ex responso Venuleii. l. qui statuas. 6. ad leg. Jul. maiesta. P. qui tamen vetustate cōfectas refecit. non tenetur secundum Martianum. Et L. Ennius eques. Romæ maiestatis postulatus. quod effigiem principis promiscuum ad vsum vertisset: quem tamen inter reos recipi. Atreio Capitone Iurifcon. contra ceasente. Tyberius vetuit. vt auctor Cornelius Tacitus lib. 3. Noluerunt Severus & Antoninus teneri maiestatis crimine eos. qui lapide iactato incerto. fortuito statuum principis tetigerint. d. l. non contrabit. alioquin Modestinus refert. l. famosi. 7. ad leg. Jul. maiesta. P. crimen maiestatis facti. vel violatis statuis. vel imaginibus maxime. exerceri in milites. Et scribit Elius Spartianus. in Anton. Carac. damnatos a Bassiano. alias ab Antonio Caracalla. qui vrbem in eo loco fecerant. in quo statuae aut imagines erant principis. Et sub Domitiano mulier. quod exuta fuisset ante statuum. interfecta est. teste Xiphilino. ex Dione. in Domitiano. Cum a Totila Roma secundo capta fuisset. Rusticana siue Iustioiana mulier nobilis in iudicium arrepta. quæ Theodoric regis statuas frangi delerique fecisset in patris Symmachi & Beati contugis vltionem. qui Theodoric iussa fuerant interfecti. Ceterum mulier pietas & amor in defunctos plus valuit apud Clementem Totilam. quam regla maiestas. vt ait Ioannes Magnus Gothus. lib. 13. histo. Goth. c. 22. Cautum & Senatorem fulto. Scanol. in l. Sena-*

ius consulto. 38. de iniur. lib. 47. P. tit. 10. Calistr. in l. capitulum. 28. §. ad statuas. de pie. P. ne quis imaginem Imperatoris in iniuriam vel inuidiam alterius portet. Diodorus Siculus. lib. 13. Biblio. imaginum contemptum & effensam ad inuidiam trahit eorum. quorum sunt imagines: atque ita sensisse populum Atheniensium tradit. agens de bello contra Siculos decreto. *Iam classe prociucta. inquit. statuae. qua per urbem dispositæ erant. innumera multitudo. nocte vna omnes detruccatis capitibus reperiunt. Quod tantum facinus populus haudquaquam casu aliquo euentuue contigisse arbitrat. sed ab his potius paratis. qui gloria aliqua elati ad soluendum statuum popularem inuigilarent. odio iraque sauire atque infrendere cepit. eius quo flagitii auctores inuestigare inuense atque obnixæ. magnis indicis premis propolitis & c. Idipsum & refert Thucydides in 6.*

¶ Incidit ¶ in hoc crimen maiestatis quoque. qui confessum reum in iudicio. de crimine nempe maiestatis. in vincula coniectum emisit. l. 4. §. pen. ad leg. Jul. maiesta. videtur namque socius sceleris. & qui maui impunitum euadere reum. quam reipubl. pœnas exsolui. Et in aliis quoque criminibus addictos supplicio eripere. capitale habetur. & vltimo supplicio dignum. Arcad. & Hono. CC. l. addictos. 7. de episc. aud. C. l. addictos. de appellat.

¶ Potest ¶ huc referri pariter. violasse muros ciuitatis. si qui eos transcendant fcalisad motis. vel si aliunde ciuitatem. quam per portam ingrediantur: quod & hostile & abominandum ducitur. capiteque punitur. l. fin. de rer. diuis. P. Et Remus frater Romuli. occisus traditur. quod muros transcendere voluerit vrbis. seu aggeres vel fossas eius. d. l. fin. Plutar. in Romu. Ouid. 4. Fasto. Luca. in 1. Horat. 7. epod. Flor. lib. 1. epito. c. 1.

¶ Et ¶ crimen lætæ maiestatis etiam. falsam cudere monetam. l. 2. de fals. monet. lib. 9. C. tit. 24. de quo postea Deo fauente. ¶ Lepida. ¶ ex Æmiliorum familia. præter adulteria & venena & alia crimina etiam accusata est. quod ab ea per Chaldaeos in domum Tyberii Cæsaris questu esset. Tacit. lib. 3. annal. ¶ Quo ¶ tempore Sylla dominabatur. plurimæ Italorum cades. exilia. & bonorum publicationes parabantur in eos. qui aut Carbonis. aut Norbani. aut Marii. aut tuorum mandatis paruissent. Et in delictorum numero hospitalitates. amicitia. & collationes. aut dantis. aut recipientis ponebantur. vt scribit Appianus. lib. 1. bello. civil.

De maledicis Principis.

CAP. 8.

Lib. 9. C. tit. 7.

Lib. 5. Decret. tit. 26.

- 1 *Principi maledicens an puniendus. & quando. per totum c. Maledicere principi inter maiestatis crimina.*
- 2 *Principibus non maledicendum. Ex pœna diuina in eos.*
- 3 *Iniuriarum remittendarum Principum clementium exempla. & 4.*
- 5 *Regnum nobilis est seruitus.*

Maledixisse principi. ¶ interdum maiestatis crimen habitum est. interdum condonatum. vt ex responso Modestini constat. l. famosi. 7. ad leg. Jul. maiesta. in P. cuius verba: *Persona. scilicet in hoc crimine. spectanda est. an potuerit facere. & ante quid fecerit. & an cogitauerit. & an sane mentis fuerit: nec lubricum lingua facile ad penam trahendum est. Quanquam enim temerarii pœna digni sint: ut insanis tamen. siis parcendum est. si non tale sit delictum. quod vel ex scriptura legis descendat. vel ad exemplum iudicandum est. Theodosius autem. Archadius & Honorius. l. vni. si quis Imper. male. lib. 9. C. tit. 7. omnino nullum maledictum in Cæsares esse voluerunt: Quoniam. inquit. si illud ex lenitate processit. contemnendum est: si ex insania. miseratione dignissimum. si ab iniuria. remittendum. Quæ omnia intelligenda. si lex vel exempli necessitas puniri scelus non statuat. Titus Cæsar istius indulgentia. & remissionis maledicti causam luculenter apud Xiphilinum ex Dione exprimit. in Tyro. Refert enim eum de crimine impietatis vel iniuriarum in se. nullum occidit iussisse. nec alios cognoscere permisisse: *Nemo enim. inquit. me iniuria afficere. aut iniqui contumelia potest: propterea quod nihil ago. quod reprehendi mereatur: ea vero. qua falso de me dicuntur. prorsus negligo.* Imperator quoque Alexander eum. qui calore quodam per principis venerationem peierauerit. pati pœnam corporalem vel maiestatis imminutæ non vult. l. 3. de rebus credit. C. Neglexit & initio Tyberius Cæsar iniurias sibi illatas: cum tamen in Imperatores commisit esse impietatis crimina. teste Dione Cass. lib. 57. Haecque*

melius Christianis conueniunt principibus, quibus omnes iniurias priuatas remittere, & aliis, qui nomen Christianæ militiæ dederunt, iubetur: vt alibi iam docuimus abunde. in nostro lib. 40. *Syntax. c. 2. 2. Summus Pontifex, c. 1. de maledi. lib. 5. Decret. tit. 26. eos qui de eo maledixerint iubet puniri, quādo in depreffionem officii & beneficii, scilicet dignitatis Pontificalis, ea vergit iniuria: idque ad exemplum, vt pœna maledici aliis terrorem incutiat. Ne de cetero, inquit Clemens tertius, contra Romanam ecclesiam in Italia verba prorumpant. Christianum quidem est remittere proprias iniurias, c. inter querelas, 23. q. 4. & vltionem Deo relinquere, humanumque calore iracundiæ prolata non reuocare ad animum, vel conuiuere, si inde scandalum seu offendiculum al. is nõ sit. At si inde detur occasio delinquendi, recte faciet princeps, quisui vt priuati contemnit iniurias, in lucem pœnam iniuriantium bono reipub. proferat. Sed & tempore Tyberii Cæsar festus Paconianus maiestatis postulat: & in carcere ob carmina illic in principem factitata strangulatus est, vt scribit Cornel. Tacitus lib. 6. annalium, vel ex antiqua lectio. 5. vocat Sueton. Tran. hunc Paconium dum ait: In Tyberio. c. 61. Paconius maiestatis reus, vtique ob carmina in principem emissa: cuius de causa Tyberius scripsit Senatui, vt de pœna Paconii quam primū statueret.*

¶ Quocirca recte lex diuina iubet, Exod. 22. *Altu. 23. c. paratus, 23. quæst. 1. ita: Diis ne detrahas, & principi populis tui non maledices. Et alibi, Non est bonum damnatum inferre iusto, nec percutere principem, qui recta iudicat. Proverb. 17. Et D. Paulus, ad Tiim 3. Admone illos principibus & potestatibus subditos esse, dicto obedire, ad omne opus bonum paratos esse. Monet & Corinthios, 1. Corinth. 10. Non murmurare, sicut quidam murmurauerunt, & perierunt ab exterminatore. Et alibi Sapiens, Proverb. c. 20. sicut rugitus leonis, ita & tremor regis: qui prouocat eum, peccat in animam suam. Maria foror Moysis, quia contra Moysen principem populi locuta erat, lepra percussa est. Numa. 12. Sed & filii Chore, filii Canan, filii Levi, Datan, & Abiron, filii Eleph, & alii aduersum Mosem & Aaron maledici, horribile iudicium experti a Deo sunt, & viul terra absorpti. Numero. 16. In canonibus Apostolorum. c. 8. 3. can. Apost. statutum: Quisquis Imperatorem aut magistrum contumelia affecerit, supplicium luto. Et quidem si clericus sit, deponitur: si laicus, a communione remouetur.*

¶ Et hæc est iuris diuini in maledicis censura, & supplicium. Tanta tamen aliquorum principum fuit clementia, & vltionem iniuriarum vltionem non expostulauerunt, sed benigne remiserunt, aut contemserunt. Sicut Antigonus rex, cum duos manipulares milites maledicentes audisset, vt pote leniter commouit: Et longius, inquit, discedite, ne vos rex exaudiat. Idemque cum quadam nocte quosdam ex militibus mala omnia in precates regi, qui ipsos in illud iter, & inextricabile lutum induxisset, accessit ad illos, qui maxime laborabant, & cum ignorantes a quo adiuerentur explicuissent: Nunc, inquit, maledicite Antigono, cuius vitio in has miseras incidistis: ei autem bene optate, qui vos ex hac voragine eduxit. Augustus Cæsar Timageni maledica sua historia in illum concilianti, tantum domo sua interdixit. Et hæc & plura Seneca. lib. 3. de ira.

¶ Et talia ad Neronem, idem lib. de Clem. docet nullum ex omnibus magis quam principem vel regem decere clementiam, vt pote cuius cura sit excubare pro salute singulorum, quod multis & pulchris firmat rationibus: nempe quod in eo Deum imitetur, quod se caritorem populis præbeat, quod paternum imitetur imperium, & mollissimo genere pœnæ contentum esse debere patrem. Sumit & rationes ab animalibus alias, & quod apum reges sint sine aculeis, quibus natura telum detraxit, voluitque iram eorum inermem relinquere. hæc etiam tradit Claudi. lib. de nat. animal. c. fin. Gloriamque principis habere superstitibus sibi gratias ageantibus, quos vita priuare potuisset. Plures alias adiecit, quas prætereō. Felix, inquit Athalaticus rex Abundantio præposito, scribens, Cassio. lib. 9. var. epist. 4. est querela, quando leges pietate superantur: & beata conditio subiectorum, si cognoscant illum aliis miserum, quem & sibi optant esse propitium. Rempublica Achæo-

rum & instituta præclara, duo fecerunt, teste Polybio. lib. 2. hystor. æqualitas, & clementia: vsque adeo, vt etiam Lacedæmones & reliqui Peloponneses ab his ideo leges mutati sint, & rempublicam suam ornauerint eisdem, & Italia turbatis rebus in ea parte, quæ magna Græcia dicebatur, ob Pythagoreorum coniurationem & seditionem, res suas Achæis commiserunt. Philippus rex Macedonum dicebat, idem in 4. Si quid aduersum se socii priuati molentur, sua interese illos duntaxat verbis vel literis admonere: si quid vero publice in socios committerent, publica pœna atque animaduersione esse plendendos. Et hæc est, inquit Dio Cassius, lib. 55. hyst. hominum sententia, priuatis omnes iniurias prosequendas, ne vel contemti inde habeantur, vel opprimantur: principes vero debere ea, quæ in rempubl. peccantur, viciis: priuatis in se admittis, tolerare. Antigonus rex, Elia. lib. 2. de varia. hysto. c. 20. cum cerneret filium suum se ferere violentiorem & immodestiorē erga subditos: An non nouisti, inquit, fili, nostrum regnum nobilem esse seruitutem?

De infraçore aggerum Nili, Salui conductus, & fererente pro Magistratu.

CAP. 9.

- 1 Nili aggeres rumpere, maiestatis crimen.
- 2 Saluaguardiam vel saluum conductum violare, crimen maiestatis.
- 3 Magistratum se esse simulans, maiestatis reus est.

Smile crimini etiam maiestatis visum est Honorio & Theodosio, aggeres Nili rumpere in Agypto, & propemodū ipsius Imperii appetere securitatem. Quare pœnam constituerunt in eadem, vt eo loco vbi ruperit flammis consumatur, & consilii & participes deportentur, sine spe supplicandi, vel recipiendi dignitatem, vel ciuitatem, vel substantiam. l. 1. de Nili aggerib. non rumpend. lib. 9. C. tit. 1. 8.

¶ Est & crimen maiestatis, infringere saluaguardiam seu fidem publicam, vel saluum conductum a principe concessum, pœnaque eius legis punitur. Paul. Castr. 2. part. consil. 42. in 6. col. in vers. contrarium, iuncto vers. idem dicitur. Non ita si ab alio saluaguardia concedatur, puta a sacro cõcilio, vel protège, vel magistratu, tunc tunc pœna contra violentem arbitraria & pecuniaria est: nisi homicidium commissum fuerit, quo casu alia ratione supplicium vltimum irrogatur. vt in §. si quis hominem, & §. si quis alium. & §. de pace tenen. in vlt. feud. late Guid. Papa. in q. 4. 8. Ioan. Andr. in c. 1. de homici. in 6. Et enim vbi nulla pœna determinata iure est, ea in arbitrio iudicis. l. 1. de effraçtor. l. bodie, de ven. in P. Saluaguardia iure communi ab alio quam a principe generalis. Specialis autem vel ad singulares res vel personas, ab aliis vt a iudicibus & Senescharchis & Baillis, quibus interdicitur est regia constitutione, ne generales concedant. Ioan. de Platæa, ad l. cum sape contingit, de eroga. milit. anno. lib. 12. C. Quemadmodum cautum constit. regia Franci. I. sur le fait de la marine, artic. 20. & 25. ne posthac fides publica, vel saluum conductus. Chassan. ad §. 4. tit. de Iustices & droit d'icelles, & ad vers. le droit de iustice, num. 65. in consuetud. Burg. & in consil. Ludon. 12. seu licentia merces transportandi per mare, ab alio quam a principe daretur.

¶ Lege Julia maiestatis tenetur, & qui priuatus pro potestate magistratue quid sciens dolo malo gesserit, l. 3. ad l. pul. maiest. P. Et enim vsurpat sibi ius principis, ad quem magistratum creare & præficere pertinet. l. 1. ad leg. Jul. de amb. P. Incidit & huiusmodi in legem Cornel. de falsis, & in eius pœnam, l. qui prioris nomine, ad leg. Cornel. de fals. Et in legem de conce. floribus, qua si simulato præfatis in usu concesso interuenerit, ablati huiusmodi terrore restitui prætes prouinciæ in integrum iubet & delictum coerceri, l. 1. de concessio. P. facit l. si per impressionem, de his, qua vi mos. caussum, potissimum quando concessio crimen publicum est, non enim per se concessio publicum, sed priuatum est. l. 2. de concessio. in P.